

990510-4

Studium na filosofické fakultě jsem dokončil se značnými obtížemi, neboť jsem v průběhu studia onemocněl encefalitidou, která zprvu nebyla správně diagnostikována, nebyla ani řádně léčena a v důsledku toho jsem trpěl velkými bolestmi hlavy, závratěmi a zejména rozsáhlou ztrátou paměti. Tato okolnost spolu s pokračujícími změnami politické situace mne po skončení studia a nemožnosti najít přiměřené zaměstnání vedla k resignaci na vážnou filosofickou práci; měl jsem ostatně na paměti, že mi prof. Vítek řekl, že musím počítat se značně dlouhou dobou rekonvalescence (jeho odhad byl tak 8-10 let), zvláště však že mám na delší dobu několika let) zcela vysadit s jakoukoli větší intelektuální činností. To bylo dobře možné během vojenské služby a chtěl jsem v tom pokračovat i po návratu. Když jsem konečně mohl začít pracovat v dokumentaci ÚEM, chtěl jsem se ve volném čase orientovat zejména na akvaristiku (vzhledem k tomu, že v dobách nemoci mne pohled do akvária ještě tak nejspíš uklidňoval). Z toho mne však vytrhl profesor Kozák, který mi nečekaně napsal, že má společný vyšší seminář s profesorem Zichem, a pozval mne, abych tam poreferoval o své disertační práci. To mne přivedlo zpět k možnosti se zabývat trochu filosofií. A když jiný účastník téhož semináře, dr. Jiří Zeman, napsal do Vesmíru článek, který byl určitým přepracováním jeho výkladu na semináři, odvážil jsem se poslat do Vesmíru své vlastní poznámky. Soustředil jsem se na otázku „subjektu“, která ostatně byla také hlavním tématem Zemanova článku. Článeček mi vskutku vyšel, a jeho vskutku nejvýznamnějším výsledkem bylo bližší seznámení s Jiřím Němcem, kterého zaujal tak, že se ozval a pak za mnou přišel. Od té doby jsme velmi úzce spolupracovali v několika směrech (nejen soukromě, ale také v Tváři, kam mne přivedl, a v Jircháčích, kam jsem zase přivedl já jeho a s ním řadu dalších jeho a pak i mých katolických přátel, např. Václava Freie, Jana Sokola a řadu dalších). Jiřímu Němci vděčím také za to, že se po dvakrát pokoušel mne přesvědčit o tom, že si mám přečíst Teilharda de Chardina (uspěl teprve po druhé, když mi přinesl francouzský text *Lidské zoologické skupiny*, zatímco s po domácku pořízeným českým překladem předtím neuspěl – nějak jsem se do toho českého textu nezačetl). Po Whiteheadovi tedy musím jmenovat také Teilharda, který na mne udělal velký dojem především svou velkou vizí, méně už jejím provedením. Filosofičnost Teilhardovy vize spočívá především v mohutném, bytostném ohledu a pozitivním vztahu k celku, k veškerenstvu. Četbou jeho spisů jsem si uvědomil, jak filosof nesmí nikdy na tento celek, svět v celku, ani zapomínat, natož je vyřadit z oblasti svého zájmu. A to pochopitelně neslo s sebou závažnou konsekvenci: ani pravdu nelze chápat jako nějaký formální vztah mezi myšlením a skutečností, ale jako něco platného, normativního, závazného jednak pro svět v celku, jednak pro mne osobně.

(Praha, 990510-4.)